

PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA  
– materiał do dyskusji

<p><b>POTRZEBA REGULACJI</b></p>	<p><b>Co zamierzamy osiągnąć?</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– łatwe założenie spółki (w tym – rejestracja elektroniczna),</li> <li>– minimalne wymogi kapitałowe dla założycieli i możliwość elastycznego kształtowania struktury majątkowej spółki,</li> <li>– zapewnienie możliwości łatwych i różnorodnych form inwestycji w przedsięwzięcie (w tym – finansowania crowdfundingowego),</li> <li>– pogodzenie interesów założycieli z atrakcyjnością przedsięwzięcia dla inwestorów, poprzez: (i) ułatwienie ułożenia relacji między założycielami oraz między założycielami i inwestorami przy zmniejszeniu ryzyka narzucania założycielom warunków umów inwestorskich, (ii) uregulowanie rozwiązań ułatwiających inwestycje – mechanizmów (klauzul) stosowanych powszechnie na rynku międzynarodowym,</li> <li>– możliwie szybka i nieskomplikowana likwidacja spółki.</li> </ul>
<p><b>PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA</b></p>	<p><b>1. Nowa spółka łączyłaby zalety spółki z o.o. i spółki akcyjnej.</b> Obecnie osoby, które zamierzają rozpocząć działalność w formie spółki kapitałowej i korzystać z ograniczonej odpowiedzialności stają przed wyborem między sp. z o.o. a spółką akcyjną, podczas gdy żadna z nich nie jest adekwatna do potrzeb niektórych przedsięwzięć, zwłaszcza w obszarze działalności innowacyjnej. Spółka z o.o. nie zapewnia różnorodnych form prostej inwestycji w przedsięwzięcie a jej przekształcenie w spółkę akcyjną w razie zamiaru wejścia na giełdę jest problematyczne. Utworzenie i prowadzenie spółki akcyjnej jest zaś stosunkowo drogie i skomplikowane; utrudnienia te mogą być postrzegane jako niewspółmierne zwłaszcza dlatego, że do cech działalności innowacyjnej należy ryzyko braku skomercjalizowania pomysłu czy nierozwinięcia działalności na tak dużą skalę, jak początkowo przewidywana. Przemawia to za stworzeniem <b>nowej formy prawnej</b> najlepiej odpowiadającej rozpoczęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej w szczególności w obszarze innowacyjności.</p> <p><b>2.</b> Rozważane jest rozwiązanie, zgodnie z którym nowa spółka nie byłaby <b>traktowana jak spółka publiczna</b>, jej akcje nie mogłyby być dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ale jednocześnie mogłyby być <b>zdematerializowane, po to aby maksymalnie uprościć obrót akcjami tej spółki oraz zachęcić zagranicznych inwestorów w inwestowanie w takie spółki.</b></p> <p><b>3.</b> Zakładane jest <b>uelastycznienie struktury majątkowej spółki</b> – od woli założycieli spółki zależałoby, czy w spółce stworzony zostanie tylko kapitał zakładowy, czy też obok niego powstanie odrębny kapitał podstawowy. Akcje spółki mogłyby być ponadto obejmowane nie tylko za wkłady pieniężne lub niepieniężne, ale również za pracę (wzorem rozwiązań przyjętych we francuskiej uproszczonej spółce akcyjnej – SAS). Jednocześnie minimalna wysokość kapitału zakładowego zostałaby obniżona do 1 zł, przy zastosowaniu innych, skutecznych mechanizmów ochrony wierzycieli.</p> <p><b>4.</b> Rozważane jest uregulowanie <b>elastycznych możliwości kształtowania struktury organizacyjnej spółki</b> (w tym – połączenia funkcji zarządczych i nadzorczych w jednym organie (tzw. <b>system monistyczny</b>)).</p> <p><b>5.</b> Rozważane jest także uregulowanie w KSH <b>modelowych klauzul</b> wykorzystywanych w relacjach między akcjonariuszami. Przepisy te miałyby charakter w pełni dyspozytywny, a klauzule mogłyby być <b>modyfikowane</b>, co ułatwiłoby założycielom ukształtowanie relacji z obecnymi lub przyszłymi inwestorami.</p>

	ZAŁOŻENIA	PYTANIA / PROBLEMY DO DYSKUSJI
<p><b>1. ZAGADNIENIA OGÓLNE</b></p>	<p>Proponuje się uregulowanie <b>nowego typu spółki kapitałowej</b>, łączącej zalety spółki z o.o., tj. stosunkowo proste i mało kosztowne założenie, funkcjonowanie i likwidacja spółki, i spółki akcyjnej („SA”), takie jak łatwość obrotu akcjami oraz różnorodne możliwości ich uprzywilejowania, w tym – poprzez tworzenie akcji niemych.</p> <p>Przepisy dot. nowego typu spółki zostałyby zawarte w Kodeksie spółek handlowych („KSH”).</p> <p>Proponowana nazwa: <b>prosta spółka akcyjna</b> („PSA”).</p> <p>Zakładana jest możliwość skorelowania czasu trwania PSA z cyklem funkcjonowania startupu – PSA byłaby formą prawną adekwatną do pierwszej części życia startupu, czyli od powstania przez fazę <i>seed</i> aż do fazy rozruchu po początki fazy ekspansji.</p> <p>Zakłada się jednak <b>brak czasowego ograniczenia działania w formie PSA lub mechanizmów wymuszających przekształcenie w inną spółkę kapitałową.</b></p> <p>Nie przewiduje się także ograniczeń w zakresie przedmiotu działalności, jaką prowadzić można będzie w formie PSA.</p>	<p><b>1. Czy należy wprowadzić czasowe ograniczenie działalności w formie PSA</b> (przez określony czas lub do osiągnięcia określonego stopnia rozwoju)? Czy przejście do dalszych faz rozwoju (np. kolejne rundy finansowania spółki, wyjście założyciela PSA ze spółki) powinno wymagać przekształcenia PSA w SA?</p> <p>Propozycje mechanizmów, które mogłyby wywoływać potrzebę przekształcenia: (i) dywidenda w pewnej części (np. 30%) wypłacona dopiero po przekształceniu, (ii) przyjęcie, że dopiero przy przekształceniu możliwe byłoby „wyjście” założycieli ze spółki (ich akcje w PSA niezbywalne), (iii) obowiązek przekształcenia w razie osiągnięcia w danym roku obrotowym obrotu przekraczającego określoną wysokość (np. wysokość wyższą niż przewidziana dla małego przedsiębiorcy).</p> <p><b>2. Czy należy wprowadzić ograniczenie w zakresie przedmiotu działalności</b>, jaką można prowadzić w formie PSA (np. tylko do działalności innowacyjnej)?</p> <p><b>3. Czy przepisy dotyczące PSA</b> powinny zostać zawarte w odrębnej, szczegółowej ustawie?</p>
<p><b>2. REJESTRACJA</b></p>	<p>Możliwa byłaby <b>rejestracja elektroniczna</b> spółki za pomocą formularza dostępnego online (podobnie jak w procedurze S24). Sąd rejestrowałby spółkę w ciągu 24h od momentu otrzymania formularza.</p> <p>Zakłada się stworzenie wersji polsko-angielskich formularzy (z założeniem, że mogą powstać także inne wersje językowe, a rozstrzygająca jest wersja polska).</p> <p>Proponuje się umożliwienie pełnej komunikacji pomiędzy wnioskodawcą a KRS na etapie rejestracji drogą elektroniczną (takie rozwiązanie przewidziano np. w prawie lotewskim).</p>	<p>Czy w razie wyboru tradycyjnej formy rejestracji dla statutu należy przewidzieć <b>formę aktu notarialnego</b>, czy np. formę pisemną pod rygorem nieważności?</p>

	<p>Oprócz rejestracji online należy dopuścić rejestrację tradycyjną. Koncepcja zakłada, że statut sporządzany byłby w formie <b>aktu notarialnego</b>, przy czym rozważana jest też możliwość zastrzeżenia formy pisemnej pod rygorem nieważności. Pożądanym rozwiązaniem byłoby umożliwienie notariuszom przesłania statutu (sporządzonego w formie aktu notarialnego) wraz z innymi wymaganymi do założenia spółki dokumentami do KRS drogą elektroniczną.</p>	
<p><b>3. KAPITAŁ ZAKŁADOWY, WKŁADY</b></p>	<p>Potrzebom obrotu, w tym zwłaszcza potrzebom przedsięwzięć innowacyjnych może nie odpowiadać tradycyjna konstrukcja kapitału zakładowego i wkładów pieniężnych /niepieniężnych na jego pokrycie. Proponuje się w związku z tym <b>uelastycznienie struktury majątkowej spółki</b>:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Założyciele mogliby w statucie postanowić, że PSA będzie posiadała – obok tradycyjnego kapitału zakładowego – akcje niestanowiące ułamka kapitału zakładowego, a tworzące odrębny kapitał podstawowy spółki. Kapitał ten mógłby być pokrywany wkładami pieniężnymi lub niepieniężnymi (w rozumieniu przyjętym w KSH), bez charakterystycznego dla kapitału zakładowego związania („zamrożenia”) środków wnoszonych na jego pokrycie.</li> <li>2. Spółka mogłaby wydawać <b>szczególnego rodzaju akcje obejmowane przez akcjonariusza – osobę fizyczną w zamian za pracę i/lub wkład intelektualny</b>, który na wstępnym etapie działalności nie ma formy prawa zbywalnego (np. prawa własności intelektualnej). Akcje te mogłyby być zamieniane na zbywalne akcje „zwykłe” w kapitale zakładowym wówczas, kiedy możliwa byłaby wycena i wniesienie wkładu niepieniężnego w tradycyjnym ujęciu (propozycja inspirowana rozwiązaniami przyjętymi we francuskiej uproszczonej spółce akcyjnej – SAS).</li> <li>3. Jednocześnie, proponuje się, aby minimalna wysokość kapitału zakładowego została obniżona do wysokości 1 zł, zaś minimalna wartość nominalna akcji wynosiłaby, tak jak w spółce akcyjnej, 1 grosz (jak w przypadku SAS oraz słowackiej prostej spółki akcyjnej).</li> <li>4. W związku z uelastycznieniem struktury majątkowej spółki przewiduje się inne niż minimalny kapitał zakładowy mechanizmy zabezpieczenia praw wierzycieli – zob. pkt 6.</li> </ol>	<p>Pod dyskusję warto poddać następujące, <u>alternatywne warianty</u> regulacji dot. kapitału zakładowego:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Minimalny kapitał zakładowy dla PSA zostałby przewidziany w takiej samej wysokości jak dla spółki akcyjnej (100.000 zł), przy czym nie istniałaby konieczność pokrywania tego kapitału na początku działalności; tylko do czasu pokrycia kapitału zakładowego w całości istniałoby dodatkowe zabezpieczenie wobec wierzycieli (zob. pkt 6).</li> <li>2. Wprowadzenie minimalnej wysokości kapitału zakładowego 1 zł (bez możliwości tworzenia dodatkowego kapitału podstawowego).</li> </ol> <p><u>Pytania:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Czy przepisy dot. PSA powinny dopuszczać możliwość tworzenia – obok kapitału zakładowego – <b>odrębnego kapitału podstawowego</b>?</li> <li>2. Czy należy umożliwić wydawanie przez PSA <b>akcji w zamian za pracę i/lub pomysł</b> niemający postaci zbywalnego prawa majątkowego? Czy akcje te powinny być dopuszczalne tylko w odrębnym kapitale podstawowym (nie zaś w kapitale zakładowym)?</li> </ol>

<p><b>4. AKCJE</b></p>	<p>Założeniem jest łatwość obrotu jednostkami udziału w spółce (forma papieru wartościowego).</p> <p>Akcje PSA <b>nie mogłyby być dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym</b> (na giełdzie).</p> <p>Proponuje się pozostawić założycielom dowolność co do tego, czy akcje spółki są <b>zdematerializowane</b>, czy będą miały formę tradycyjną. Dematerializacja akcji nie powinna jednak skutkować automatycznym nadaniem PSA statusu spółki publicznej.</p> <p>Przewiduje się możliwość wydawania akcji niemych oraz różnego rodzaju uprzywilejowania akcji (w tym co do głosu, co do dywidendy, co do udziału w majątku spółki w razie likwidacji). Zakłada się wprowadzenie zróżnicowania rodzajów akcji, związanego z różnymi prawami i obowiązkami akcjonariuszy.</p> <p><b>1. Akcje założycielskie (inwentorskie)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– obejmowane przy założeniu spółki przez jej założycieli,</li> <li>– mogą być związane z obowiązkiem działania na rzecz spółki oraz wniesienia posiadanej lub nabytej komercjalizowanej własności intelektualnej powiązanej z przedmiotem działalności spółki,</li> <li>– mogą mieć formę szczególnych niezbywalnych akcji za pracę (o ile utworzony zostanie odrębny kapitał obok kapitału zakładowego – zob. pkt 3),</li> </ul> <p><b>2. Akcje inwestorskie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– obejmowane wyłącznie za wkłady pieniężne lub niepieniężne,</li> <li>– mogą uwzględniać mechanizm uprzywilejowania akcji na etapie likwidacji;</li> </ul> <p><b>3. Akcje pracownicze</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mogłyby być nabywane przez pracowników nieodpłatnie lub na warunkach preferencyjnych – być formą motywacji,</li> <li>– spółka mogłaby m.in. nabywać akcje własne z przeznaczeniem dla pracowników na mniej rygorystycznych warunkach niż przewidziane w art. 362 KSH dla spółki akcyjnej (np. brak wymagalnego okresu zatrudnienia pracowników).</li> </ul>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Czy wszyscy lub co najmniej jeden z założycieli PSA powinien być osobą fizyczną?</li> <li>2. Czy zbywalność akcji za pracę/wkład intelektualny, które mogłyby obejmować zwłaszcza założyciele powinny być <b>wyłączona</b> lub <b>ograniczona</b> (dopiero przekształcenie ich w akcje „zwykłe” pozwalałoby na zbycie)?</li> <li>3. Czy należy w ustawie przewidzieć modele ograniczenia zbywalności akcji (które mogłyby być modyfikowane)?</li> <li>4. Jakie mechanizmy można przewidzieć celem zapobieżenia „rozwodnienia” akcjonariatu?</li> <li>5. Czy należy umożliwić ujawnianie ograniczeń zbywalności akcji w KRS i/lub przewidzieć sankcję nieważności za zbycie akcji niezgodnie z przewidzianym ograniczeniem?</li> </ol>
------------------------	--	---

	<p><b>4. Akcje dla doradców, osób współpracujących z założycielami</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– związane z obowiązkiem świadczeń/usług na rzecz spółki;</li> <li>– mogłyby być wykorzystywane jako wynagrodzenie za świadczenie na rzecz spółki różnych usług (np. doradztwo prawne, czy księgowo) lub środek motywowania współpracowników.</li> </ul> <p>Z akcjami w kapitale podstawowym odrębnym od kapitału zakładowego łączyłyby się takie same prawa jak ze zwykłymi akcjami (zwłaszcza prawo głosu), chyba że statut stanowiłby inaczej. Akcje te mogłyby być również uprzywilejowane.</p> <p>PSA mogłyby emitować obligacje, w tym obligacje zamienne na akcje, a także wydawać opcje na akcje i warranty, które mogłyby być w danych warunkach bardziej pożądanym instrumentem dla inwestorów bądź dla założycieli, np. do motywowania i wynagradzania pracowników czy innych osób współpracujących.</p>	
<p><b>5. ORGANY SPÓŁKI</b></p>	<p><b>Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mogłyby być zwoływane drogą elektroniczną (e-mailami lub przez ogłoszenie na stronie www) i odbywać się w formie wideokonferencji lub innych środków porozumiewania się na odległość umożliwiających jednoczesne, w czasie realnym uczestniczenie akcjonariuszy w zgromadzeniu,</li> <li>– protokół z WZA nie wymagałby formy aktu notarialnego (chyba że statut stanowiłby inaczej); można rozważyć wyróżnienie zgromadzeń protokołowanych przez dowolną osobę oraz zgromadzeń, które musiałyby być protokołowane przez notariusza, adwokata lub radcę prawnego (w sprawach takich jak zmiana przedmiotu działalności spółki, podwyższenie kapitału zakładowego, zmiana statutu itd.),</li> <li>– uchwały WZA (przynajmniej w kwestiach niedotyczących spraw osobowych) mogłyby być podejmowane korespondencyjnie bądź za pomocą środków porozumiewania się na odległość.</li> </ul> <p><b>Zarząd:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– należy rozważyć możliwość powołania członków zarządu na czas nieokreślony <ul style="list-style-type: none"> <li>– zarząd domyślnie byłby powoływany od dnia powołania do dnia odwołania.</li> </ul> </li> </ul>	<p><b>1. Czy przydatne byłoby umożliwienie utworzenia w PSA rady doradców jako organu fakultatywnego (który można byłoby np. powołać, gdyby nie przewidziano Rady Nadzorczej), który byłby ciałem opiniodawczo-doradczym? Jego zadaniem mogłoby być służenie stałą pomocą i radą dla zarządu w bieżącej działalności operacyjnej i istotnych decyzjach biznesowych.</b></p> <p>Alternatywą dla tej propozycji jest umożliwienie powoływania tzw. <b>komitetów doradczych</b> (zasady ich powoływania określałby statut).</p> <p><b>2. W jakim zakresie należy przewidzieć prawo osobistej kontroli akcjonariuszy lub ich informowania przez zarząd?</b></p> <p><b>3. Czy należy przewidzieć prawo do powoływania członka zarządu (np. do spraw finansowych) na podstawie akcji przysługujących znaczącym inwestorom – jeśli statut nie stanowi inaczej?</b></p>

	<p><b>Rada Nadzorcza:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zasadniczo fakultatywna,</li> <li>– obligatoryjna wówczas, gdy kapitał zakładowy (lub suma kapitału zakładowego i odrębnego kapitału podstawowego) przewyższa kwotę 500.000 zł.</li> </ul> <p>Rozważane jest dopuszczenie modelu alternatywnego zarządzania / nadzoru w PSA opartego o <b>system monistyczny</b> (jeden organ – Rada Dyrektorów, w której zasiadali by dyrektorowie wykonawczy – menadżerowie i niezależni dyrektorowie niezarządzający).</p>	
<p><b>6. OCHRONA WIERZYCIELI</b></p>	<p>Rozważane są następujące mechanizmy zapewniające ochronę wierzycieli:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>testy wypłacalności:</b> zarząd byłby zobowiązany do badania w związku z każdą wypłatą na rzecz wspólników pod tytułem korporacyjnym, czy mimo dokonania wypłaty w ciągu roku spółka nie utraci możliwości regulowania wymagalnych zobowiązań – oświadczenie w formie uchwały zarządu,</li> <li>– <b>rezerwa na pokrycie przyszłych strat:</b> obowiązkowy kapitał zapasowy, na który musi być przeznaczane co najmniej 10% zysku za dany rok obrotowy, do czasu aż kapitał ten osiągnie określoną wysokość; rozważa się określenie wysokości obowiązkowego kapitału zapasowego jako ułamka sumy zobowiązań spółki (np. 5%) bądź jako kwoty nie niższej niż wskazana w ustawie (np. 100.000 zł odpowiadające kwocie minimalnego kapitału zakładowego spółki akcyjnej).</li> </ul> <p>W przypadku ryzyka wystąpienia znacznej straty, na podstawie informacji przedstawionych przez zarząd, walne zgromadzenie mogłoby być zobowiązane do kierunkowej decyzji co do dalszego istnienia spółki bądź jej likwidacji.</p> <p>Rozważać trzeba także wprowadzenie szczególnej kontroli nad transakcjami dokonywanymi między członkami zarządu lub akcjonariuszami a spółką.</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Jaką wysokość obowiązkowego kapitału zapasowego należy przewidzieć?</li> <li>2. W jakich odstępach czasu należałoby dokonywać oceny ryzyka znaczącej straty (raz w roku, 2 razy w roku, kwartalnie)?</li> <li>3. Czy należy wprowadzić obowiązek dokonywania przez zarząd periodycznej oceny wystąpienia znacznej straty?</li> <li>4. Czy jako dodatkowe zabezpieczenie wierzycieli należy przewidzieć osobistą odpowiedzialność członków organu zarządzającego w razie zbyt dużej dysproporcji między majątkiem spółki i potrzebami finansowymi spółki, jeśli doprowadzi to do utraty wypłacalności spółki (SAS), bądź w związku z wadliwie przeprowadzonym testem wypłacalności?</li> </ol>
<p><b>7. LIKWIDACJA</b></p>	<p>Proces likwidacji mógłby być oparty na modelu przyjętym dla sp. z o.o. (jednokrotne wezwanie do zgłaszania wierzytelności w terminie 3-miesięcznym).</p> <p>Zakłada się możliwość dokonywania <b>zgłoszeń do KRS</b> (o otwarciu likwidacji, osobach likwidatorów, zakończeniu likwidacji) <b>drogą elektroniczną</b>, oraz możliwość zgłaszania drogą elektroniczną wierzytelności spółce (likwidatorom).</p>	<p>Czy należy przewidzieć surowsze wymogi postępowania likwidacyjnego (zasady analogiczne jak w spółce akcyjnej), np. w razie znacznych obrotów lub zobowiązań?</p>



	<p>Rozważyć należy: (i) możliwość zabezpieczenia znanych spółce roszczeń niewymagalnych lub spornych w inny sposób niż przez wpłatę do depozytu sądowego, (ii) uproszczoną formę tzw. postępowania konwokacyjnego w sytuacji, gdy spółka nie ma w momencie otwarcia likwidacji znanych (wymagalnych, niewymagalnych ani spornych) zobowiązań (np. krótszy termin na zgłaszanie wierzytelności, ogłoszenie na stronie internetowej spółki).</p>	
<p><b>8. RELACJE MIĘDZY AKCJONARIUSZAMI</b></p>	<p>Rozważane jest stworzenie w ustawie modelu relacji między akcjonariuszami, w tym między założycielami i inwestorami. Rozwiązanie to polegałoby na uregulowaniu <b>modelowych (opcjonalnych i podlegających modyfikacjom)</b> klauzul umów między akcjonariuszami, regulujących takie zagadnienia jak: zasady „wyjścia” akcjonariusza ze spółki (np. tzw. klauzule <i>tag-along</i>, <i>drag-along</i>), obowiązki akcjonariuszy i ich zaangażowanie w działalność spółki (np. tzw. <i>vesting</i>), (iii) mechanizmy podwyższania kapitału zakładowego.</p> <p>Model miałby w pewnym sensie walor edukacyjny i pozwoliłby <b>zmniejszyć ryzyka po stronie założycieli.</b></p>	<p>1. Czy ustawowe uregulowanie klauzul umów między akcjonariuszami jest pożądane?</p> <p>2. Czy modelowe klauzule inwestorskie należy przewidzieć jako fakultatywny element statutu czy dyspozytywną regulację treści odrębnej umowy między akcjonariuszami?</p>
<p><b>9. INNE POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE</b></p>	<p>Zakłada się zwiększenie możliwości korzystania z obcojęzycznych wersji dokumentów czy formularzy w związku z formalnościami dotyczącymi działalności polskich spółek. Instrumentami, które potencjalnie mogłyby zrealizować ten cel jest na przykład <b>publikowanie tłumaczenia przepisów i objaśnień do nich co najmniej w języku angielskim.</b></p> <p>PSA miałyby obowiązek prowadzenia i aktualizowania oficjalnej strony www, która musiałaby zostać zgłoszona do KRS. To na stronie www mogłyby być publikowane np. informacje o zwołaniu WZA oraz informacje związane z likwidacją spółki.</p>	<p>Czy należy ograniczyć możliwość zakładania innych spółek przez PSA jako współlnika (np. czy PSA mogłaby być jedynym akcjonariuszem spółki akcyjnej)?</p>